

mil. gosp. prošt kandidaturo sprejel. Za slučaj njegove izvolitve bi mil. gospod prošt vendar moral vstopiti v „Slovansko krščansko-narodno zvezo“, torej v klub, ki pobija tista načela, katera mora mil. gospod prošt kot Nemeč zastopati in ki zastopa tista načela, katera mora pobijati mil. gosp. prošt, prav ker je Nemeč. Ali je mar katoliško-narodna stranka že danes pripravljena razgnati ta skupni klub in se združiti z nemško katoliško stranko, ki je vendar na svojo zastavo zapisala nemški državni jezik?

Kakor rečeno, vsa čast in vse spoštovanje mil. gosp. proštu, ali ker bi njegova kandidatura, če se vzdrži, pomenila, da je katoliško-narodna stranka za vrgla svoj narodni program, mislimo, da je popolnoma opravičeno, ako se zahteva, naj se ta kandidatura opusti.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani vsem svojim podružnicam.

(Konec.)

II.

Z „Vestnikom“ je družba sv. Cirila in Metoda zastal; poslednjega je izdala l. 1898. Vzrok je bil nekoliko ozir na tiskovne stroške, nekoliko pa ozir na one podružnice, o katerih ni imela zadostnih ali celo nikakih poročil.

V začetku 20. stoletja pa bi družba sv. Cirila in Metoda rada priobčila „Vestnik“, ki o poslednjih velikih skupščinah poroči le najvažnejše stvari, sicer pa natančno pojasni sedanje družbeno stanje, in zlasti poda pregleden imenik podružnic, njihovih odborov, število udov in za znamek letnih doneskov.

Zato nujno prosimo vse podružnice, da naj zanesljivo do novega leta pošljejo:

1.) Popolen imenik svojega načelnštva. Naj se ne pozabi pridjati značaja raznih podružničnih načelnikov. Kjer je načelnštvo nepopolno, ali mu je že pretekla doba, naj se skliče podružnični zbor, da se izvrše potrebne volitve. Nekaj je takih podružnic, ki spe kar mnogo let. Vodstvo glavne družbe tudi teh še ne šteje med mrtve in jih ni črtalo, ker je vendar laže poživiti stare, nego ustanovljati novih. (Novim je treba iskati šele oblastvenega dovoljenja).

V veliko zaslugo bomo šteli vsakemu rodoljubu, kdor v takih slučajih zbere nekoliko udov bivše podružnice (katerim se lahko precej pridružijo novi udje), da si zopet izvolijo redno načelnštvo in se podružnica reorganizira. Ako ne ve, kako bi postopal, naj se pismeno pozove do „Vodstva družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“.

2.) Zanesljiv zapisnik pokroviteljev, ustanovnikov in število tistih letnikov in podpornikov po § 10. glavnih pravil, ki so vsaj za l. 1900. plačali svoj letni donesek.

Le na to resnično število udov se bo vodstvo oziralo ob prihodnji veliki skupščini. Naj se ob tej priliki

podružnice potrudijo, da kolikor se dá, pomnože število svojih udov, zlasti med preprostim narodom. Veseli smo tudi velikega števila podpornikov, ki plačujejo le 20 vinarjev na leto. — Vendar naj se nam vsako leto (do novega leta) naznani le resnično število plačujočih udov. Kdor opomnjen ne plača, naj se ne šteje za tisto leto. Naznanjeno število udov naj se torej ujema s poslano svoto denarja.

3) Ves denar, kar ga nabere do konca decembra t. l., in sicer razložen po sledečih postojankah:

I. Pokroviteljnine	} z imeni in značajem pokroviteljev in ustanovnikov, ako se to še ni poprej poslalo, oziroma naznanilo.
II. Ustanovnine	
III. Prispevki (koliko?) letnikov v znesku	
IV. Prispevki » podpornikov v znesku	
V. Drugi dohodki (Darila itd.), ako se nam še niso poslali.	
<hr/>	
Skupni dohodki	
Stroški za	
<hr/>	
Podružnica pošilja torej	

Tiste podružnice, ki za prejšnja leta niso ničesar poslale, pa morda sedaj še kaj nabere ali odločijo za prejšnja leta, naj to razgledno poročajo zlasti o prispevkih letnikov in podpornikov: za l. 1898. . . . za l. 1899. . . . za l. 1900. . . .

Kjer to ne bo razločeno, štelo se bo vse in v „Vestniku“ objavilo za l. 1900., razun, ako so se prejšnja leta tudi redno pošiljali prispevki, kar imamo pa že zapisano.

Sklepajoč to pismo ponavljamo nujno prošnjo, da od vseh podružnic prejmemo ugodnih odgovorov.

Politični pregled.

Notranji položaj je v obče nespremenjen in reči se mora, da se tudi nihče zanj prav ne meni, zakaj to, kar je bistvo vsega položaja, bodo li Čehi nadaljevali obstrukcijo ali ne, je popolnoma stopilo v stran. Staročehi, ki so postali nekaki vladni priganjači, sicer dopovedujejo Mladočehom dan na dan, da jim obstrukcija ne pomore do zmage, k večjemu, da se vsled nje doseže od Nemcev zahtevano izoliranje Mladočehov in omogočili absolutizem, ali to je brez realne vrednosti, ker se Mladočehi še sami niso odločili glede bodoče svoje taktike. V obče se sicer sodi, da bodo Čehi nadaljevali obstrukcijo, zlasti ker vlada sedaj z vso silo in brezobzirnostjo iztirava češki jezik iz notranjega uradovanja, a čuje se tudi nasprotno mnenje, da bodo Mladočeki opustili obstrukcijo in z opozicijo skušali zadušiti sedanje ministrstvo, da „Slowo Polskie“ je celo debatiralo z vestjo, da se umakne Körberjevo ministrstvo in da sestavi Bilinski novo vlado, kar ravno ni tako nemogoče, kakor bi nam nekateri listi radi dopovedali.

Stranke v novem državnem zboru. — Praški „Narodni Listy“ so se te dni bavili z vprašanjem, kako se bodo razdelile stranke v novem državnem zboru. Zveza z nemško katoliško stranko, pravijo „Narodni Listy“ je danes do cela nemožna. Člani te stranke so se izrekli preodločno za nemške zahteve, da bi mogli Čehi z njimi še kdaj stopiti v zvezo. Kdor se izreka jasno in razločno za nemški državni jezik, kakor se je nemška katoliška stranka, je naš sovražnik, pa naj to nemškim klerikalcem ugaja ali ne. Tudi Rumuni, ki so se tudi izrekli proti nam in za nemški državni jezik, ne bodo več sprejeti v večino desnice. Zvezo Čehov, Poljakov

in Jugoslovanov bi pozdravili z veseljem tudi v slučaju, da bi ne tvorili večine. Združitev vseh Slovanov v zbornici bi reprezentirala tako moč, da bi se proti njeni volji ne moglo zgoditi nič. Težje je seveda, vrediti naše razmerje do vlade. Ponižanja, katera nam je prizadela v zadnjih 15 mesecih, se morajo do cela odstraniti, sicer bodo morali češki poslanci zavzeti najodločnejše stališče ter začeti obstrukcijo.

Stališče ministra dr. Rezeka je močno omejeno. Ministrstvo postopa proti Čehom tako, da zahtevajo ti vedno odločnejše, naj dr. Rezek odstopi. Körber seveda drži Rezeka kolikor more, ker si je svest, da bi ministrstvo ne moglo preboleti Rezkovega odstopa, nego bi se takoj podrlo, čim bi se Rezek umaknil.

Drag šovinizem. — Pred tremi leti so nemški nacionalci udrli v prostore nekaterih čeških društev v nemškem mestu Žatec in vse razdejali, končno pa še užgali hišo necega češkega trgovca. Sedaj je prišel na vrsto račun za ta zlodejstva. Sodišče je obsodilo mestno občino Žatec, da mora plačati 50.043 kron odškodnine. To bodo davkoplačevalci veseli!

Volilno gibanje se je v zadnjem času po vsi državi mogočno razvilo. Volitve volilnih mož so v teku, in boji so torej hudi. Vsak hip se čuje o razgnanih shodih in celo o večjih praskah. Kakšne šanse ima ta ali ona stranka se sedaj seveda še ne da uganiti, ker si poročila močno nasprotujejo.

Nemčija. — V nemškem državnem zboru so imeli te dni jako živahne razprave o vojni Nemčije zoper Kitajsko. Posebno zanimiva je odločnost in svoboda, s katero so razni govorniki kritikovali cesarja Viljema II, njegovo osebno politiko in njegove politične izjave. Kaj tacega si v Avstriji še misliti ne moremo.

Italija. — V italijanskem parlamentu je bil te dni sprejet velevažen predlog. Neki socialni demokrat je namreč nasvetoval, naj se odpravijo vojaška sodišča in naj se vsa judikatura nad vojaštvom odkaže civilnim sodiščem. Ta predlog je obveljal in se sodi, da odstopi vsled tega vojni minister.

Vojna v južni Afriki se nadaljuje z vso krutostjo in brezobzirnostjo, a konec jej še ne bo tako kmalu. Buri se vrlo drže in navzlic raznim porazom ne mislijo odnehati, ker provzročajo Angležem grozovito škodo. Krüger je sedaj v Parizu, vendar je izgubil vse upanje, da pridobi evropske velesile za intervencijo v prid Burum.

Vojna na Kitajskem. — General-weltmarschale, kakor zovejo humcristični listi grofa Waldersee-ja pusti sicer še vedno tod in tam Kitajce moriti, vendar se temu nikak pomen ne pripisuje. Velesile so se namreč zjedini na sledeče mirovne pogoje: 1.) Kitajska kaznuje tiste, ki so provzročili ustajo bokserjev. 2.) Kitajska plača primerno odškodnino. 3.) Poslaništva v Pekinu stražili bodo oddelki dotičnih armad. 4.) Velesile zasedejo nekatera važna mesta mej Pekinom in trdnjavo Taku.

Obrtnija.

Zmote.

V mariborskem „Slovenskem Gospodarju“ čitali smo pred kratkim članek „Gospodarski boj“, v katerem je bilo rečeno:

„Jasno je, da pri sedanjih družabnih razmerah kmetijski stan mora propasti. O svojem gmotnem stanu ne odločuje on, ampak drugi. Vsemu, kar kmet prodaja, in vsemu, kar kmet kupuje, določujejo drugi cene, nikdar

on. Če nastavijo drugi kmetiskim pridelkom še tako nizke cene, kmet mora po teh cenah prodati“.

To so prav čudne misli, ki morda senčijo za agitacijo, ki pa vzlic temu niso resnične.

Pri vsaki kupčiji se morata prodajalec in kupec radi cene dogovoriti.

Glejmo, če dva kmeta med seboj kupujeta, kako tedaj ravnajta. Če gre Janez s svojimi voli na semenj, in jih na pr. na 350 gld. ceni, a so le 300 gld. vredni, jih ne kupi ne Miha, ne kak drugi kmet.

Po mislih pisatelja v „Slovenskem Gospodarju“ bi bila pa velika pregreha, če bi Miha in drugi kmetje samo resnično vrednost volov, to je 300 gld. ponujala, zakaj po „Slovenskem Gospodarju“ bi se moralo Janezu 350 gld. plačati, sicer mora kmetijski stan propasti, kar določuje Miha in drugi kmetje ceno za Janezove vole!

Vsak naj bo kmet ali pa tovarnar, dobi za svoje pridelke in izdelke le toliko, koliko so vredni. Cena je pa spremenljiva, kakor vreme.

Kar se tiče cene na žito, ni več merodajna, le Ogrska, ampak tudi Rusija, Indija in Amerika.

Sploh se je čuditi frivolnosti, s katero se zlasti kmetijsko ljudstvo ščuje zoper trgovce in obrtnike, prav kakor bi ti jemali kak nedopusten dobiček.

Tako je „Slovenski Gospodar“ letos enkrat kmete opozarjal, naj računajo, naj tehtajo in naj štejejo, kadar kaj kupijo. Namigaval je pri tem tako, da mora kmet misliti, da je vsak trgovec in vsak obrtnik, goljuf in slepar, ki kmeta prevara pri ceni, pri vagi in tudi pri odštevanju denarja. To je pač tako grdo in nesramno, da je ni najti besede, s katero bi se tako pavšalno sumničenje in zasramovanje dovolj ostro obsodilo.

Sploh je pa ta sovražnost zoper trgovski in obrtni stan, ki se zrcali v nekaterih slovenskih listih narodu našemu na največjo škodo. Pri nas skušajo ugonobiti trgovski in obrtni stan, v drugih deželah pa podpirajo trgovino in obrtnost, kar le morejo. Samo trgovini in obrtnosti se imajo Angležka, Francozka in Nemčija zahvaliti za svoje bogastvo in tudi na Slovenskem bi se vsem stanovom, zlasti pa še kmetom veliko bolje godilo, kakor se jim godi dandanes, če bi imeli v deželi obilo obrtnije in razvito trgovino. Koder je veliko fabrik, in trgovino, ki fabrične izdelke razpečava, tam imajo ljudje zaslužka, tam proda kmetovalec lahko in za dobro ceno svoje pridelke, tam plačajo fabrike največji del vseh davkov in zlasti vseh doklad, tako da je kmetovalec razbremenjen in lahko bolje živi, se bolje oblači in skrbi za svoje otroke lažje in bolje kakor sedaj, sploh cvete vse in je vse na boljsem, kakor v kmetijski deželi, kjer tarejo kmeta dolgovi in davki, kjer svojih pridelkov ne more dobro prodati, in kjer nimajo ti pridelki nikake cene.

Čemu torej ta gonja zoper trgovino in obrtnost?